

Kongozalmen en hun habitat

De Kongozalm (Phenacogrammus interruptus)

De herkomst van deze vis is de Republiek Kongo. Beter gespecificeerd in de "middenloopzone" van de Kongo rivier. Deze middenloop strekt zich uit van Kisangani tot Kinshasa en loopt langs 5 grotere steden in de Democratische Republiek Kongo.

Het water van de Kongo rivier wordt in het algemeen geklasseerd in de "blackwater" categorie, de zichtbaarheid onderwater is op sommige plekken zéér beperkt waardoor er enkel gedimd licht penetreert onder de oppervlakte, ook is er een redelijk sterke stroming. De temperatuur van het water schommelt tussen de: 22 – 29° C. De rivier heeft een zeer donkere bodem. Andere waardes van het water zijn: pH 6,2 en een hardheid van Gh 4-18°. Andere plekken in de rivier zijn dan weer kraakhelder en kalm van stroming.

Hoe maak je nu een onderscheid tussen mannen en vrouwen bij de Kongozalm, wel het zit zo:

Het mannetje is groter, kleuriger en met verlengde staart en rugvin. Het gedrag van de mannetjes verschilt dan ook weer ten opzichte van de vrouwtjes.

De mannen gaan veel makkelijker zichzelf "showen", terwijl de dames daarentegen een beetje preutser zijn.

De mannetjes hebben doorgaans een lengte van 8,5cm, waar de vrouwen dan eerder een 6cm lang worden.

Ze zwemmen voornamelijk in het midden van het aquarium, maar het durft ook gebeuren dat ze meer in de bovenste waterlaag gaan zwemmen.

Hun gedrag kan je het makkelijkste beschrijven als, redelijk rustig, leuke vissen, tof om in een mooie school in je bak te hebben. Wel moet je opletten dat je ze niet samenhoud met agressieve vissen, want dan durven ze echt wel zeer schuw worden.

Welke woonst moeten wij nu voorzien voor deze dieren?

Het beste voorzie je een aquarium met veel zwemruimte, met een aanbevolen minimum aquariumlengte van toch wel 100cm en ± 40cm diepte.

De temperatuur kan je het beste houden tussen 24 en 27°C, je voorziet een donkere bodem en eventueel

een oppervlaktebedekking met drijfplanten, want in het gedimde licht komen hun kleuren het beste naar voren. De vissen voelen zich het prettigst in water dat gefilterd wordt over turf, waardoor dit dan lichtbruin kleurt, een echt "blackwater" kleurtje dus. Ze durven, wanneer ze niet voldoende gevoerd worden wel eens aan zachte en/of jonge planten zich te vergrijpen,

zeker voldoende voederen dus.

Zoals alle karpzalmen is deze soort ook redelijk gevoelig voor geluid, hou ze dus het beste in een aquarium in een niet te drukke ruimte, het zou zonde zijn om er zo meerdere te verliezen.

De pH van je water houd je het beste op ongeveer pH 6,2 en de hardheid op Gh 4-18° .

Kweek

Zonlicht of sterke verlichting leiden vaak tot heftige achtervolgingen tussen de kweekdieren. Het zijn vrijleggers. Na ongeveer 6 dagen komen de eitjes uit en kun je de jongen opkweken met artemia-naupliën. Ze zetten paarsgewijs of in groepen af. De eieren (tot 300 stuks) vallen vervolgens op de bodem. Na zes dagen komen deze uit en hebben dan het fijnst mogelijke voer (infusoriën) nodig. Na veertien dagen kunnen pekeltreeftjes worden aangeboden en/of fijn gewreven vlokkenvoer.

Voedsel In het algemeen krijgen ze graag levend voer, bijvoorbeeld Buffalowormen (zoals bij de gekende Rik

Verhulst) of vlokkenvoer (grote vlokken). Ze blijven tijdens het voeren rustig aan de planten knabbelen en gaan pas eten wanneer de verzorger de kamer uit is. Zo schuw kunnen ze zijn.
Dan gaan we het nog even uitgebreider over deze dieren hun natuurlijke habitat hebben.

De Kongorivier

De Kongo is 4373 kilometers lang en eigenlijk zelfs 4667 kilometers als ook de Chambeshi wordt meegerekend, die via de Lualaba in de Kongo stroomt.

Lengte: ±4700 km
Debiet: 41800 m³/s
Stroomgebied: 3 680 000 km²
Monding: Atlantische Oceaan
Bron: Shaba gebied
Stroomt door: Congo-Kinshasa en Angola

De Kongo (ook wel Congo) is de waterrijkste en na de Nijl de langste rivier van Afrika en maakt deel uit van het Kongobekken. Hij stroomt door het op één na grootste regenwoudgebied ter wereld, en vormt een belangrijke scheepvaartverbinding voor Centraal-Afrika.

De Kongo heeft na de Amazone zowel het grootste stroomgebied evenals het grootste debiet ter wereld, dit wil zeggen dat er per seconde 41.800 m³ water stroomt. De rivier ontspringt in de provincie Lualaba en Congo-Kinshasa, met als bronnen de rivieren Luapala en Lualaba. Ze mondt uit aan de grens met Angola in een 40km brede baai aan de Atlantische Oceaan.

De rivier bestaat uit vier delen:

- Bovenloop: van de bron tot Kisangani
- Middenloop: van Kisangani tot Kinshasa
- Benedenloop: van Kinshasa tot Matadi
- Kongo-zeestroom.

Circa 3000 kilometer van de Kongo is bevaarbaar en vormt een belangrijke scheepvaartverbinding. Hij voedt ook de Inga-dam, die elektriciteit opwekt door waterkracht. In de buurt van Kisangani en tussen Kinshasa en Matadi zijn er spoorwegen aangelegd om deze watervallen te kunnen passeren. Zo zijn er bijvoorbeeld tussen Kinshasa en Matadi alleen al 38 watervallen.

Veel transport in Centraal-Afrika vindt via de Kongo plaats; onder andere van koper, palmolie (in de vorm van palmpitten), suiker en koffie.

De beide staten Congo-Kinshasa en Congo-Brazzaville en hebben hun naam ontleend aan deze rivier, die van 1971 tot 1997 in het eerstgenoemde land dat Zaire heette.

De Kongo bevat veel stroomversnellingen en watervallen waaronder de Livingstone watervallen. Deze laatste maken zeescheepvaart op de rivier onmogelijk.

De twee belangrijkste steden aan de Kongo zijn Brazzaville en Kinshasa. Een andere bekende stad is Kisangani.

De delen van de rivier waar de Kongozalmen voorkomen, de middenloop is in het algemeen een redelijk rustig stromende rivier, echter is het wel zo dat er op meerdere punten in de rivier stroomversnellingen zijn waar deze vissen mee te maken krijgen.

Dit is dan ook direct de oorzaak van de vissen hun bouw, het zijn snelle en gespierde zwemmers die zeker kunnen opboksen tegen een stroming in een rivier of in ons aquarium.

Belangrijke zijrivieren

Rechts: Lufira, Luvua, Lukuga, Lindi, Aruwimi, Ubangi en Sangha

Links: Lomami, Maringa, Busira en Kasai (de grootste zijrivier, in rood aangegeven)

Vissoorten in de rivier

De uitbundige onderwaterwereld van de Kongo rivier is het thuis van minstens 686 soorten vissen waarvan maar liefst 80% endemisch is, en dus nergens elders ter wereld gevonden kunnen worden. Enkele foto's van dit aquatische habitat onthult onder andere de olifant- of tapirvis (foto 1), de lucht ademende longvis (foto 2) en killivisjes (foto 3). Maar er is veel meer in deze wonderlijke viswereld dan je op het eerste zicht kan zien.

De Kongo rivier is wereldwijd belangrijk op het gebied van van vis diversiteit. Ze is ook van groot evolutionair belang, daar 7 van de 10 vissoorten in het Tanganyika-Meer geëvolueerd zijn in deze wateren.

Tijdens een onderzoek van de Kongo rivier door het "New England Aquarium", werd het al snel duidelijk dat de viswereld hier ruimschoots gedomineerd wordt door de olifant- of tapirvissen (Mormyridae), gevolgd door Cichliden (Cichlidae), karperzalmen (Characidae), de hoogrugzalmen (Distichodontidae) en 2 families uit de katvis orde (Siluriformes): baardmeervallen (Mochokidae) en stekelmeervallen (Bagridae). Een andere zéér aanwezige familie, zijn de karpers (Cyprinidae).

Een nauwkeurigere kijk

op sommige van de Kongo Rivier vis families:

Olifant- of tapirvissen: In de Mormyridae familie zijn de vissen lichtjes Elektrisch, met een Elektrisch orgaan in hun staart dat ze gebruiken om zich mee te bewegen en te communiceren, ze zijn voornamelijk 's nachts actief.

Cichliden: Cichlidae zijn uniek omdat ze tanden hebben zowel in hun kaken als in hun keel en één enkel neusgat aan beide zijden van hun hoofd in plaats van 2. Één van de redenen van de immense diversiteit van deze visfamilie is de uitgebreide broedzorg in vergelijking met andere vissen.

Longvissen: Soort van de Protopteridae (Afrikaanse longvissen) familie welke lucht ademend zijn. Ze kunnen zowel in zuurstofarm als zuurstofrijk water leven. Dit zorgt ervoor dat ze lange droge periodes kunnen overleven, tijdens deze periodes zitten ze ingegraven in modder (klei

of grond) en zijn ze omwikkeld in slijm, om toch een beetje vochtig te blijven.

Wimpelalen: vissen van de Polypteridae familie hebben de eigenschappen van oeroude vissen, met gespierde vinnen en beenharde schubben. Hele grote exemplaren kunnen 120cm lang worden, maar de meeste soorten blijven onder de 30cm.

Killivissen: Aplocheilidae zijn een belangrijke prooi voor andere vissoorten. Ze voeden zich met insectlarven, zoals muggen en kunnen belangrijk zijn voor ziektes onder controle te houden die door muggen verspreid worden.

Leefgebied vissen

Vissen zwemmen niet zomaar overal in de rivieren van het Kongobekken. In feite, zijn de meeste zeer kieskeurig en leven enkel in specifieke gebieden. Hieronder verstaan we:

- Kanalen, kreek en beken, met kalme in schaduw gehulde poelen, trage stroming, zand of modderige bodes die rijk zijn aan plantaardig puin.
- Moerasgebied, zandbanken bij oevers.
- Overstromingsgebieden.
- Vissen zijn voornamelijk gesteld van de ondiepe wateren bij zandbanken en eilanden, waar de stroming trager is en waar het helder water de beschikbaarheid van voedsel verhoogd.

Hoe vissen hun rivier habitat gebruiken

Sommige soorten zijn geëvolueerd om hun voordeel te doen met de geschenken der natuur. Bijvoorbeeld jonge katvissen, karperzalmen en olifant- of tapirvissen zoeken beschutting en veiligheid van rovers door dicht bij planten zoals de waterhyacint te blijven, dewelke op en aan de oevers groeit.

Planten en insecten die gevonden worden in dit habitat dienen voornamelijk als voer voor de vele jonge en volwassen vissen en vissoorten. Voor sommige vissoorten zijn omgevallen bomen en of ondergedompelde stammen als riparium een belangrijk habitat. Andere verkiezen daartegen misschien rotsachtige bodems, welke een stabiele bodem bezorgen, terwijl andere soorten aangepast zijn voor zuurstofarm water en wisselend waterpeil in moerassen.

Vissoorten zijn niet altijd gebonden aan één soort van leefomgeving. In feite, veel verandering in omgeving gedurende verschillende stappen van hun leven, zorgen ervoor dat de vissen evolueren en zich anders gaan gedragen, zoals voortplanting en opgroeien. Jongen brengen hun hele 'jeugd' door in een overstroomd gebied en wanneer ze volwassen zijn migreren ze naar een hoofddeel in de rivier. De start van het regenseizoen geeft voor veel van deze vissen het startschot om te beginnen kweken. Dit gebeurt tweemaal per jaar, de belangrijkste periode is in september – oktober) en de tweede maal, de minder actievere kweekperiode is van april tot juni.

Wanneer het waterpeil stijgt, ontstaat er een explosie van micro-organismen en planten, welke dan weer leiden tot een toename van insecten en ongewervelde dieren. Dit valt niet toevallig samen met de opgroeifase van vele vissoorten, waardoor de nood het hoogst is voor een overvloed van voedsel om uit te groeien en aan te sterken.

